

ORGANIZAREA STRUCTURAL-FUNCȚIONALĂ A COMUNITĂȚILOR DE ROZĂTOARE MICI – VECTORI AI ZOONOZELOR

Veaceslav SÎTNIC

Institutul de Zoologie, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Veaceslav Sîtnic, e-mail: sitnicv@gmail.com

Cuvinte-cheie: populație, abundență relativă, densitate, zoonoze, pronostic.

Introducere. Ecosistemelor naturale le revine un rol esențial în susținerea vieții și în asigurarea surselor de hrană. Modificarea lor intensifică procesul de răspândire a epidemiilor, de aceea conservarea lor este esențială pentru protejarea sănătății umane. Rabia, leptospiroza, antraxul, SARS, MERS, HIV, Ebola, Covidul și alte încă 200 de boli zoonotice sunt înregistrate de OMS. Un rol important în transmiterea agenților patogeni ai acestor infecții au rozătoarele mici, cauzând izbucnirea epidemiilor. Întrucât aceste vietăți se caracterizează printr-o prolificitate destul de înaltă, o importanță primordială are elaborarea pronosticurilor efectivului lor. *Apodemus sylvaticus*, *A. uralensis*, *Microtus arvalis*, *Mus spicilegus*, *A. flavicollis* sunt speciile dominante de rozătoare mici care pot afecta puternic sănătatea umană.

Scopul. Elucidarea structurii comunităților de rozătoare mici și a strategiilor lor adaptive în contextul diminuării efectivului lor.

Material și metode. Pentru efectuarea cercetărilor s-au selectat terenurile de probă în diferite biotopuri, determinându-se componența specifică și abundența rozătoarelor mici aplicând metode de apreciere relativă a efectivului numeric.

Rezultate. Organizarea structural-funcțională a comunităților de rozătoare mici este influențată de condițiile climatice, dar și de intervențiile antropice. Abundența relativă a speciei *A. sylvaticus* în luna aprilie era de 100%, subadultii reprezentau 50%, iar femelele – 66,7%. Densitatea acestei specii constituie patru indivizi la hectar. În aceasta perioadă, în agrocenoză se semnalează o densitate foarte joasă, de 0,6–2 % a rozătoarelor. La începutul verii au fost capturate speciile *A. sylvaticus*, cu o densitate de doi indivizi la hectar, *A. uralensis* (0,7 ind./ha), *Mus spicilegus* (1,33 ind./ha), *M. arvalis* (0,7 ind./ha). Pe câmpurile cu lucernă densitatea speciei *M. arvalis* este de 11-12 colonii la hectar. Toamna, densitatea rozătoarelor a crescut de 16 ori, comparativ cu perioada de vară. Au fost înregistrate speciile *A. sylvaticus*, *A. uralensis*, *A. flavicollis*, *M. arvalis*, *C. migratorius* și *M. spicilegus* cu densitatea de 61,3, 12, 2, 38, 2,7 și 1,3 ind./ha, respectiv. Una din strategiile adaptive ale speciei *M. arvalis* este dezvoltarea eterogenă a indivizilor din diferite generații, ceea ce reduce capacitățile reproductive ale populației. În anii secetoși, grupările elementare la specia *A. sylvaticus* alcătuiesc baza populației, formând o distribuție mozaicală, iar în condiții optime structura speciei este pulsatilă. Combaterea rozătoarelor variază în funcție de efectivul lor. În câmp se utilizează momeala sub formă de boabe tratate cu rodenticid (bromacol, ratidion, endrin, clorfacion etc.), mai frecvent cu anticoagulanții. Momeala se utilizează, de regulă, toamna târziu, în perioada de iarnă, când lipsește stratul de zăpadă, și primăvara devreme.

Concluzii. Modificarea mediului natural și declinul biodiversității rozătoarelor mici reprezintă factori ce facilitează răspândirea bolilor infecțioase de către acestea. Toamna, densitatea rozătoarelor a crescut de 16 ori comparativ cu vara, la fel și diversitatea lor.

Notă. Rezumatul a fost elaborat în cadrul proiectului Program de Stat 20.80009.7007.02.